

Ustawa

z dnia 2021 r

o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi

Art. 1.

W ustawie z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. 2020 r., poz. 1114) wprowadza się na stępujące zmiany:

1) w art. 15:

a) po ust. 1 dodaje się ustęp 1a w brzmieniu:

„1a. Przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1 umieszcza na opakowaniach oznakowania wskazujące na frakcję odpadu, do której należeć będzie opakowanie jako odpad opakowaniowy.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister właściwy do spraw klimatu określi, w drodze rozporządzenia, wzory oznakowania opakowań, kierując się potrzebą zapewnienia prawidłowego postępowania z odpadami opakowaniowymi, w tym ułatwienia ich zbierania w sposób selektywny.

2) w art. 56 ust. 1 po pkt. 4a dodaje się pkt 4b w brzmieniu:

„4b. Wbrew przepisowi art. 15 ust. 1a stosuje opakowania, na których nie umieszczono oznakowania wskazującego na frakcję odpadu, do której należeć będzie opakowanie jako odpad opakowaniowy.”.

3) w art. 57 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2. w przypadkach, o których mowa w art. 56 ust. 1 pkt 4a, 4b - od 10 000 zł do 50 000 zł;”.

Art. 2.

Obowiązek oznakowania opakowań, o którym mowa w art. 15 ust. 1a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą nie dotyczy opakowań wytworzonych, wprowadzonych lub wwiezionych na terytorium kraju z państwa niebędącego państwem członkowskim Unii Europejskiej, jak też nabytych wewnątrzspółnotowo przed dniem wejścia w życie ustawy.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Kwestia prawidłowego postępowania z odpadami opakowaniowymi ma kluczowe znaczenie w zakresie wydajności procesu recyklingu, któremu mogą zostać one poddane. W odniesieniu do odpadów opakowaniowych, których 45% powstaje w gospodarstwach domowych, szczególnego znaczenia nabiera skuteczności ich selektywnego zbierania u źródła. Kwestia ta jest o tyle istotna, iż rosnąca konsumpcja oraz produkcja powodują wzrost liczby odpadów opakowaniowych. Opakowania bowiem są produktem pełniącym funkcję marketingową, transportową oraz ochronną, co powoduje, iż odgrywają one znaczącą rolę w procesie wymiany dóbr, zwłaszcza zaś żywności, a więc produktów o podstawowym znaczeniu. Na poziomie Unii Europejskiej polityka w dziedzinie odpadów ukierunkowana została na zmniejszenie negatywnych skutków wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi dla zdrowia ludzkiego i środowiska. Działania te mają prowadzić do ograniczenia wykorzystania zasobów oraz sprzyjać praktycznemu zastosowaniu hierarchii postępowania z odpadami. Założenia te zostały skonkretyzowane w postanowieniach dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2018/852 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz. U. UE L 150 z dnia 14 czerwca 2018 r. s. 141). Jednym z motywów stojących za przyjęciem tego aktu było zwiększenie celów dotyczących recyklingu odpadów opakowaniowych, tak aby odzwierciedlały unijną ambicję przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. f tego aktu państwa członkowskie zobowiązane zostały do podjęcia niezbędnych środków, tak aby nie później niż do dnia 31 grudnia 2025 r. co najmniej 65 % wagowo wszystkich odpadów opakowaniowych zostało poddanych recyklingowi. Wpisuje się to w ideę "społeczeństwa recyklingu", wyrażoną w treści preambuły dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz. U. UE L 312 z dnia 22 listopada 2008 r. s.3) (zwana dalej: „dyrektywą odpadową”). Idea ta oparta została o zapewnienie segregacji u źródła, zbieranie oraz recykling priorytetowych strumieni odpadów. W takim ujęciu selektywne zbieranie odpadów, jako działanie ułatwiające i zwiększające potencjał odzysku staje się istotną częścią postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią wiążącą państwa członkowskie, określoną w art. 4 dyrektywy odpadowej.

Obowiązek selektywnego zbierania odpadów został wprowadzony na poziomie prawa krajowego za sprawą ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i

porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r., poz. 1579). Od 1 lipca 2017 roku na terenie całego kraju obowiązuje Jednolity System Segregacji Odpadów. Jak wynika z obowiązującego obecnie § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. z 2019 r., poz. 2028) obowiązek selektywnej zbiórki obejmuje pięć frakcji odpadów tj. papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne oraz odpady ulegające biodegradacji. Ilość frakcji powodować może problem z właściwym zakwalifikowaniem odpadu opakowaniowego do tej właściwej. Z przeprowadzonych badań wynika, że jedynie 52% osób potrafi właściwie posegregować odpady. Szczególnie istotny jest w tym kontekście brak skuteczności zagospodarowania odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych, co może przełożyć się na brak wymaganego zwiększenia poziomu ich recyklingu. Ponadto brak odpowiedniej segregacji odpadów opakowaniowych może w sposób bezpośredni przełożyć się na niemożność osiągnięcia przez gminy poziomu ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, który od roku 2021, zgodnie z regulacjami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1439 z późn. zm.), będzie liczony w stosunku do wszystkich frakcji wyprodukowanych odpadów. Jak wynika z raportu opracowanego przez Najwyższą Izbę Kontroli „Działania na rzecz ograniczenia powstawania odpadów z tworzyw sztucznych i ich skutecznego zagospodarowania w Polsce” może to oznaczać w przyszłości konieczność zapłaty obowiązującego w Unii Europejskiej od 1 stycznia 2021 r. podatku od plastiku (tzw. Plastic Tax), w kwocie przewyższającej 2 mld zł w skali całego kraju.

Zaproponowane w projekcie zmiany ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1114) w założeniu mają przyczynić się do usprawnienia selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych. W tym celu wprowadza się zmiany nakładające na przedsiębiorców wprowadzających produkty w opakowaniach, wytwarzających opakowania, importujących opakowania oraz dokonujących wewnątrzwspólnotowego nabycia opakowań, obowiązek oznakowywania opakowań, dzięki czemu powstały odpad opakowaniowy będzie mógł być w łatwy sposób kwalifikowany do określonej frakcji odpadów. W tym aspekcie szczególnie istotne wydaje się prawidłowe zbieranie odpadów po produktach w opakowaniach wielomateriałowych, tj. wykonanych co najmniej z dwóch różnych materiałów, których nie można rozdzielić ręcznie lub za pomocą prostych metod mechanicznych. Sелеktywna zbiórka takich odpadów jest utrudniona, ze względu na częste ich nieprawidłowe kwalifikowanie do odpowiedniej frakcji odpadów. Zjawisko to jest tym bardziej

niepożądane, iż dotyczy tak powszechnych opakowań jak pojemniki typu tetra-pak, w których sprzedawana jest płynna żywność (np. mleko).

Brak prawidłowej segregacji odpadów opakowaniowych powoduje, że jakość tych odpadów, zwłaszcza zbieranych w gospodarstwach domowych uniemożliwia ich recykling. Problem ten został zidentyfikowany w ramach Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 (uchwała Rady Ministrów Nr 88 z dnia 1 lipca 2016 r. (M.P. z 2016 r., poz.784)), a jednym z celów przyjętych w tym dokumencie jest zapewnienie odpowiedniej jakości odpadów opakowaniowych zbieranych selektywnie w gospodarstwach domowych. Proponowana zmiana poprzez ułatwienie przypisywania odpadów opakowaniowych do poszczególnych frakcji odpadów przyczyni się więc do zwiększenia skuteczności selektywnego zbierania tych odpadów. Zmiana w powyższym zakresie wydaje się więc nie tyle pożądana co nawet konieczna, biorąc pod uwagę, iż jedynie 66% Polaków deklaruje, że segreguje odpady, a statystyczny Polak zużywa rocznie około 160 kg opakowań.

W projekcie przewidziano również wyłączenie w zakresie wymogu znakowania opakowań, wskazującego na frakcję odpadu, do której należeć będzie opakowanie jako odpad opakowaniowy w odniesieniu do opakowań wytworzonych, wprowadzonych, wwiezionych na terytorium kraju z państwa niebędącego państwem członkowskim Unii Europejskiej, jak też nabytych wewnątrzwspólnotowo przed dniem wejścia w życie ustawy.

Ma to na celu uniknięcie sytuacji, w której przedsiębiorcy obciążani byli by *ad hoc* przewidzianymi w projekcie karami.

Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe

Przewiduje się, że projektowana ustawa wywoła pozytywne skutki społeczne, polegające na zwiększeniu świadomości społecznej w zakresie selektywnej zbiórki odpadów, jak też zachęci konsumentów do zachowań proekologicznych.

Projekt nie wpływa na funkcjonowanie mikro, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt nie generuje wydatków po stronie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.